

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

Ławnik SN Radosław Jeż

Protokolant starszy inspektor sądowy Anna Rusak

w sprawie **X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w P.**

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 10 lipca 2024 r., po rozpoznaniu odwołania Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wniesionego na niekorzyść obwinionej od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt [...]

orzeka:

- I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
- II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

[M. T.]

Radosław Jeż Wiesław Kozielowicz Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wyrokiem z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt [...], uniewinnił obwinioną X. Y.– sędziego Sądu Rejonowego w P. od zarzucanego jej czynu, polegającego na tym, że w dniu 26 czerwca 2018 r. w [...] wykorzystując status członka Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...], w celu wspierania interesu własnego, nie wyłączyła się od udziału w głosowaniu nad kandydaturami na wolne stanowiska sędziowskie w Sądzie Okręgowym w [...], przeprowadzonym w celu przedstawienia tych osób Krajowej Radzie Sądownictwa - w sytuacji, gdy opiniowano jej własną kandydaturę oraz kontrkandydatów, co podważało przeprowadzenie przedmiotowej procedury kwalifikacyjnej z zachowaniem zasad równych szans wszystkich kandydatów, przez co naruszyła wynikający z art. 82 § 1 u.s.p. obowiązek postępowania zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim, w tym w szczególności obowiązek stania na straży prawa i kierowania się zasadami godności i uczciwości w służbie i poza nią, to jest zachowania przynoszącego ujmę godności sędziego i naruszającego zasady etyki zawodowej, określone w § 2, § 3 i 5 ust. 2 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów, będącego załącznikiem do uchwały Nr 25/2017 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 13 stycznia 2017 r., to jest o czyn z art. 107 § 1 u.s.p.

Odwołanie od powyższego wyroku zostało złożone przez SSA Piotra Schaba - Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, który zaskarżył go w całości na niekorzyść obwinionej i **zarzucił:**

1. obrazę przepisu prawa materialnego art. 58 § 2a u.s.p., w brzmieniu obowiązującym do dnia 13 lutego 2020 r., poprzez niezastosowanie jego znamion do ustalonego stanu faktycznego poczynionego odnośnie do działań i zaniechań obwinionej sędzi X. Y. i w rezultacie jej uniewinnienie.
2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia tj. art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., polegającą na zastosowaniu normy niemającej związku z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w kontekście zarzucanego obwinionej czynu.

Podnosząc te zarzuty Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...] do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach karnych, wynika, iż obraza prawa materialnego ma miejsce wówczas, gdy stan faktyczny został w orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa karnego materialnego. Natomiast nie ma takiej obrazy, kiedy wadliwość orzeczenia jest wynikiem błędnych ustaleń stanu faktycznego przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów prawa procesowego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 czerwca 1978 r., sygn. akt I KR 124/ 78, OSNPG 1879, z. 3, poz. 51, z dnia 12 października 1983 r., sygn. akt V KRN 213/83, OSNPG 1984, z. 4, poz. 34, z dnia 19 października 2004 r., sygn. akt II KK 355/04, R – OSNKW 2004, poz. 1837, czy postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 czerwca 2002 r., sygn. akt IV KK 113/02, Legalis, z dnia 4 stycznia 2007 r., sygn. akt IV KK 359/06, R – OSNKW 2007, poz. 31, z dnia 28 marca 2017 r., sygn.. akt III KK 498/16, Legalis). Nie ma przekonujących racji prawnych, aby w przypadku postępowania w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów inaczej oceniać konstrukcję środków zaskarżenia w tych sprawach, niż w sprawach karnych. Zatem w realiach niniejszej sprawy dyscyplinarnej w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu z pkt 2 odwołania. Nie można podzielić tego zarzutu. Zastosowanie reguły z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., ma miejsce w sytuacji, gdy sąd powziął wątpliwości co do określonych ustaleń i wobec niemożności ich usunięcia, a zatem wyłącznie wtedy gdy w żaden sposób nie mógł dokonać jednoznacznych i stanowczych ustaleń faktycznych odnośnie do przebiegu całego zdarzenia, rozstrzygnął te wątpliwości na korzyść obwinionego. Mając na uwadze szczególne znaczenie instytucji określonej w art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., zaznaczenia wymaga, iż materializuje się ona dopiero wówczas, gdy po rzetelnym przeprowadzeniu oceny zebranych w sprawie dowodów, w sposób zgodny z wymogami art. 7 k.p.k., pozostają niedające się usunąć wątpliwości, które wówczas należy tłumaczyć na korzyść obwinionego. Do jej zastosowania może zatem dojść jedynie w sytuacji, gdy brak możliwości

rozwiązania wątpliwości ma charakter rzeczywisty i obiektywny, tj. mimo wykorzystania wszelkich możliwości dowodowych nie jest możliwe dokonanie ustaleń w oparciu o reguły zawarte w art. 7 k.p.k., co odnosi się również do rozwiązywania różnych wersji zdarzeń wynikających z materiału dowodowego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2023 r., sygn. akt II ZOW 68/22, LEX nr 3577379). Należy podkreślić, że ujęta w art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., reguła *in dubio pro reo*, jest jedną z konsekwencji zasady domniemania niewinności. Z kolei zasada domniemania niewinności ma podstawę w art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, a także została określona w art. 6 ust. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz w art. 14 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Należy zatem do najbardziej istotnych zasad określających sytuację procesową obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym. Zasada domniemania niewinności, będąca obowiązującą dyrektywą w granicach przez prawo określonych, nie jest domniemaniem faktycznym, ani nie jest również zwykłym domniemaniem prawnym. Domniemanie niewinności stanowi domniemanie prawne wzruszalne (*praesumptio iuris tantum*). Ustawodawca określił bowiem procedurę pozwalającą na przeprowadzenie przeciwdowodu w celu obalenia domniemania niewinności i przypisania winy. Oczywiście ciężar dowodu spoczywa na oskarżycielu, co oznacza, że dla stwierdzenia winy konieczne jest udowodnienie obwinionemu, iż popełnił zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego jest prezentowany jednolity pogląd, według którego obalenie domniemania niewinności, a zarazem dowiedzenie winy określonej osobie za czyn jej zarzucony, może nastąpić nie tylko wyrokiem, lecz także orzeczeniem organu rozpoznającego daną sprawę w postępowaniu dyscyplinarnym (por. W. Kozielewicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, Warszawa 2023, str. 354). W niniejszej sprawie, wbrew wywodom Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, nie zachodzą podstawy do stwierdzenia, iż Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wadliwie zastosował regułę *in dubio pro reo*, czyli regułę w myśl której nie dające się usunąć wątpliwości należy rozstrzygać na korzyść obwinionego. Niewątpliwie tej reguły nie należy postrzegać jako swoistego rodzaju „wygodnictwa procesowego”, czy „uproszczonego traktowania wątpliwości ujawnionych w sprawie”.

Należy przy tym pamiętać, że reguła ta jest ważną gwarancją prawidłowego postępowania w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, gdyż chroni obwinionego sędziego przed skazaniem bezzasadnym, czy przekraczającym stopień jego zawinienia. Celem jej jest maksymalne zabezpieczenie każdego przed pomyłką wymiaru sprawiedliwości poprzez rozstrzyganie powstałych wątpliwości natury faktycznej właśnie na jego korzyść (por. A. Murzynowski, Istota i zasady procesu karnego, Warszaw 1994, s. 247). Stwierdzić należy, iż sąd *a quo* – jak wynika z treści pisemnego uzasadnienia wyroku – istotnie powziął uzasadnione wątpliwości, czy obwiniona X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w P., oddała głos w którymkolwiek z głosowań, czy też powstrzymała się od udziału w opiniowaniu własnej kandydatury oraz swoich kontrkandydatów, lub nie brała udziału w głosowaniu. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] prawidłowo więc przyjął, iż należy, w tej sytuacji zastosować regułę *in dubio pro reo*, gdyż nie był w stanie usunąć powziętych wątpliwości w powyższym zakresie. Do takiego wniosku doprowadziła go wszechstronna i wnikliwa analiza całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności dowodów z dokumentów, w tym m.in. protokołu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] przeprowadzonego w dniach 25 i 26 czerwca 2018 r. (k. 10v - 14, k. 49v - 57 akt [...]), protokołu z posiedzenia Komisji Skrutacyjnej (k. 22 - 23, k. 65v - 66v akt [...]), a także protokołu głosowania (k. 23v, k. 24, k. 29, k. 67, k. 67v, k. 72v, akt [...]). Taka ocena zarzutu z pkt 2 odwołania czyni, w realiach sprawy, bezprzedmiotowym odniesienie się do zarzutu 1 z odwołania, bo skoro, Sąd Najwyższy uznał, że Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] prawidłowo przyjął, stosując regułę *in dubio pro reo*, iż obwiniona X. Y. – sędzia Sądu Rejonowego w P., nie popełniła zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego, to nie ma sensu czynienie rozważań co do dokonanej przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] wykładni przepisu art. 58 § 2a u.s.p., w brzmieniu obowiązującym do dnia 13 lutego 2020 r.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[M. T.]

[r.g.][

i